

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Iudicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

1 Liberalem esse in amicos & subditos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

PARTIS POSTERIORIS SPECVLI MAGISTRATVVM,

SIGNVM I.

LIBERALITATEM EXERCERE in amicos & subditos.

Liberalitem esse in amicos.

NCESSARIA Magistratibus est liberalitas. Cum enim vices quodammodo Dei sustineant in Rep. ijsque non desint opes, quas elargiri possint, maximè ijsdem congruit hanc virtutem exercere; idq; potissimum in pauperes. Nam Deus pafsim in S. Litteris vocat se pauperum, pupillorum, & viduarum tutorem atque patronum. Adhac cum Magistratus non est beneficus, perinde facit, ac si sol radios suos hominibus, alijsque animalibus non præberet. Qui verò liberalitate vrantur, deuinctos sibi plurimos reddunt, & hominum benevolentiam sibi conciliant, ac, quod apellissimum est ad quietè viuendum, charitatem. (Cic. 1. de Fin.) Maximè verò liberalitas imperitos mouet ac plebeios. (Tac. lib. 4.) Sed & præclara atque illustria ingenia beneficijs mouentur.

Vide de Benefic. part. 1.

uentur. Quemadmodum enim fruges non tam
foli ingenio, quàm cæli beneficio & temperie
tius proueniunt: ita artes bonæ eximiaque inge-
nia benignitate Magistratum excitantur. *Loph. &
pisc. in Cantu. Cant.*

1. *Cyrus* Persarū regno potitus, nullum in
liberalitatis genus prætermisit: non pecuniam
sed *amicos*, quibus ipse plurimum contulit
uitiarum, *suos esse thesauros* dicens. Quamquam
non familiares duntaxat & amicos, sed et
etis vnumquemque, adeo gauderet copia rerum
abundare, vt *boni Regis proprium officium*, quod
opus esse diceret, etiam *ciuitates beatas* effere.
Pontanus de Principe ex *Padia Xenoph. Reclu-*
go Seneca, de Breu. vita: Melius imperium ben-
ficijs, quàm armis custoditur. *Ibid.* Omnium di-
cissimum est accipere.

*Mira erga
ciues muni-
ficentia.*

2. *Cimon* Miltiadis Ducis Athen, filius, reus
contra Persas gestis amplissimis, imperij fau-
pendia, quæ præclare ab hostibus parauerat, præ-
clarius impendit in ciues. Refractis enim agro-
rum suorum & hortorum sepibus, ciuibus
potestatem quod visum esset ex illis decerpere
seu prædijs suis septa detraxit, vt & peregrini
& ciues, quotquot quærerent, libere sumerent
(inde sumere possent) poma, Cœna, domum
eum frugalis illa quidem, sed multis ramentis
ficiens erat quotidie instructa, quo quilibet
pauper admittebatur, vbi alimenta habebat
laborem suum, vt vacare solis negotijs possit
posset. Comitabantur eum familiares adole-
tes honestè amicti, quorum quisque, vbi occu-
rebat Cimoni, ex ciuibus maior natu obsole-
vestitus, pallium cum eo commutabat. *Numerus*

*Vide de
Benigni-
tate.*

idem ferebant cumulatè, qui in foro adiunge-
bant se inopibus, si qui honesti forent, eosque his
beneficio iniiciebant in manum. Seu cùm è domo
publicum egrederetur, magno nobilium iu-
uentum numero septus erat, qui pulchris nouif-
icæ vestibus amicti, si in probos viros, ceterum
mris vestibus tectos incidissent, cum eis vestes
suas commutabant. Seu, si quem grandem natu-
ritatis esset trita aut fordida veste amictum, v-
num aliquem ex suis affectatoribus, quos ad hoc
ipsum honestè cultos circa se habere consuevit,
indebat cum eo vestem commutare. Erant & qui-
bus negotium iniunxerat, vt pauperibus & ege-
nis occultè pecuniam subministrarent. Agros
suos & pomaria ciuibus & peregrinis commu-
nia proposuit, &c. *Sab. lib. 8. c. 2. Plut. in Cimone,*
Athen. lib. 12. c. 15.

3. *Ptolemaus Philadelphus Rex Aegyptiorum ma-*
xima cum voluptate amicos suos locupletes effe-
cit: ob id reprehensus respondit: Melius est ditari,
quam ditescere. Seu, incredibili voluptate af-
ficiebatur cùm amicos suos cerneret à se locu-
pletatos esse, & crebrò dicebat: *τὸ πλεῖστον*
τὸ πλεῖστον βασιλικότερον: magis regium est
ditare, quàm diuitias possidere. *Aelian. lib. 3. de*
var. hist. c. 13.

4. *P. Scipio Africanus* nunquam domum è foro
redibat, nisi beneficio prius in aliquem collato.
Inque fertur de eo, quo die operam suam nulli
contulisset, regressum eum domum, non modò
grauatè id tulisse, verùm etiam obiurganter que-
stum esse, quòd amicis diem illum amisisset. *Pont.*
1. de magnan. c. 6.

5. *Vespasianus Imp. Consulares inopes quingen-*
cis

is festertijs annuis sustentauit. Primus etiam
Fisco Græcis Latinisq; Rhetoribus annua cen-
na constituit. *Suet.*

6. *Titus Vespasianus Imp.* admonentibus dom-
sticis, quasi plura polliceretur, quam præ-
posset: *Nō oportere, ait, quenquam à sermo-
cipi tristē discedere.* Atq; etiam recordatus
dam super coenam, quod nihil cuiquam coena
præstitisset, memorabilē illam, meritoq; laudē
vocē edidit: *Amici, diem perdidit.* Ob humanitatem
maximam *delicia saculi humani* est appellatus.

7. *Hadrianus* (quem tradunt vicisse omnia
ges magnificentia munerum) amicos non pe-
tes locupletauit, & petentibus nihil de negotiis
multos populos tributis leuauit. *

* *Spartian.*
Pont. de
liberal. c.
19. & 22.

8. *Nerua Imp.* à Domitiano spoliatus ca-
dit, quæcunq; in aula ac fisco reperta sunt, fisco
fide: ciuibus autem egenis vt vitam sustentaret
decies & quinquagies centena millia nummorum
erogauit: iussu insuper eius Senatores diles-
qui agros emerent, diuiderentq; egenis. *Pa-*
las puerosq; parentibus pauperibus natos, in
ptu publico per Italia oppida ali iussit. *Duo*
spin. ex Aurelio Victore, & Xiphilino.

9. *Pertinax Imp.* imperatoris possessum
nomen suum inscribi prohibuit, dicitur, vt
esse illas proprias imperantium, sed communi
Romanorum & publicas. *Cassian.*

10. *Alexander Seuerus* nullum diem præ-
sit, quo non pium aliquid, liberale, humanum
fecerit; publici tamen ærarij ratione habita-
quamuis imperaret, sciret tamen moderatam
prudentemq; Reip. dispensatorem esse debere.
(*Pont. c. 11. de liberal. ex Lampridio.*) Amicosq;

bene de se meritos intelligeret, etiam ad petendū
iurabat: *Quid est quod nihil petis, inquiens, an me
in tibi fieri debitorem? Pete, ne sit quod priuatus da
me querere. Lampr.* Domus ergo Magistratus
munificentiz sit officina. *Val.*

11. Sicut quondam *Cyrus* dixit, se thesauros sibi
parare dum amicos redderet diuites: ita *Constā-
tium Chlorus Imp.* in ore sæpe habuisse fertur: Me-
lius esse opes publicas à priuatis haberi, quàm
intra vnum ærarium conseruari. †

12. *Isacius Angelus Imp. Græcorum*, cum Vrbs
pars Septentrionalis conflagrasset, eos, qui vel æ-
dium, vel bonorum iacturā fecerant, distributio-
ne pecuniæ subleuauit. Magna hebdomade, quæ
Pascha præcedit, viduas eleēmosynis, pauper cu-
las virgines dote iuuabat. Neq; verò singulos dū-
taxat homines, domos, familias, munificentia sua
recreabat: sed interdum vrbibus integris tribu-
tum remittebat. *Nicetas lib. 3.*

13. *Alphonsus Neapolis & Sicilia Rex* oblatranti-
bus canibus offulā obijciendā esse dictitabat: hoc
est, maleuolos homines beneficijs, & liberalitate
vincendos esse. Honesto loco natos, & Magistra-
tibus atq; honoribus functos, quos inopia rei fa-
miliaris laborare intelligebat, dum tamen neq;
per luxum patrimonia absumpissent, neq; ino-
piā simularent, alios alijs commodis, agris, ser-
uis, armentis, & quo quem egere intellexisset, iu-
uabat. Quin etiam magnificas domos, à se extru-
ctas, integris & incorruptis viris, amicitia secum
iunctis, donabat, vt nō modò quid daret, sed qui-
bus etiā daret, exactè adeò pensitare visus sit, vt
histrionibus, atq; adeò in Scena se exercentibus,
nihil aureū aut argenteū, quin perrarò nummos
dederit.

14. *Ptole-*

† *Ætropol.*

Vide in iur.

Triumph.

Virt.

Idcirco te

Deus abunde

dare voluit,

vt per se

alij non

egeret.

Pont. de li-

beral.

14. *Ptolemaeus Aegypti*. Rex dicitur esse Benefactor, quod omnibus beneficiis ret.

15. *Traianus Imp.* nihil putauit antiquius, quam bonis omni ratione gratificari, quos in fidem susceptos ad eum fouere ac demereri studuit, utriusque quoque per Italiam, ad alendos pueros, et vel hac aetas beneficiorum suorum experientia multa largiretur. *Cuspin.*

16. *Osualdus Northumbrorum Rex* de omnibus iuxta bene mereri cupiens, identidem agere iustitiam cubilia circuire, morbo affectos verbis muneribus leuare, nexos soluere, aut cubilia liberare, alieno aere creditoribus soluto, pueros viduasque circumscriptorum fraude potius ab iniuria tueri, alereque paterna charitate, circumscriptores punire solebat. *Polyd. lib. 1.*

17. *Dionysius Senior*, cum ad filium regnum conuulsum aspexisset vasculorum aureorum & argenteorum magnam vim, exclamans: *Non est in te regis animus, qui his poculis & vasculis a me tam multa accepisti, neminem tibi amicum feceris.* Sentiens absque ciuium beneuolentiam non potest gnum nec parari, nec teneri. Beneuolentiam enim maxime conciliat liberalitas. At iuuenis imperitus, putabat esse felicius habere argentum & aurum, quam amicos. *Plut.*

18. *Alexander Macedo*, cum 200. talenta sibi confisset, non ante nauem conuulsum dicit, quam rebus amicorum pensatis, huic argentum illi villam, alteri domorum prouentum, alii portoria elargitus est. Absumptis ergo de tributis fere regijs opibus omnibus, rogatus de remanente, quid Regi superesset? respondit: *Spem*

est mihi spes acquirendi maiora. Interrogatus, v-
 nam suos thesauros haberet? amicos ostendit:
 summa enim liberalitate amicos semper orna-
 uit. (Max. ser. 6.) Idem succensebat magis, si non
 acciperes, quam si posceres. Phocioni per litte-
 ras mandavit, si non admitteret dona sua, renun-
 tiare ei se amicitiam. Ad eundem dicebat Aristot.
 Avaritiæ fugam, & liberalitatis gratiam, Regum
 esse gloriam & Regnorum firmamentum; atque
 hoc potissimum Rex assequitur, si à rebus subdi-
 torum se abstineat. Vide Plut.

19. Tiberius Casar, erga bene meritos liberalif-
 simus, eam pecuniã, quam largissimè deprome-
 bat, atque alia munera, iubebat coram numerari,
 ne dantium perfidia aliquid supprimeretur: in-
 telligebat enim Augusti temporibus magnam di-
 minutionem de donis eius sæpe à ministris esse
 factam. Dion Nicæus.

20. Artaxerxes Longimanus dicere solebat, re-
 galius esse addere, quam adimere, sentiens Prin-
 cipe dignius esse, honores & opes eorum, quibus
 imperat, augere potius, quam imminuere. Plut.
 At & Agesilaus dicebat, sibi multo incundius es-
 se, si milites suos diraret, quam si ditesceret ipse.
 Idem.

21. Antigonus Aristodemo, qui ex amicorum re-
 giorum numero fuit, è coquo, ut putabatur, pro-
 genatus suadenti, ut impendijs ac largitionibus a-
 liquid detraheret: Verba tua, inquit, ius olent. Sub-
 indicans, coquorum esse parsimoniam, non Re-
 gum. Idem.

22. Sigismundus Imp. cum ex Burgundia 40. au-
 reorum millia accepisset, & ad mediam vsq; no-
 tum cogitabundus iaceret, in quemnam usum terrumpis.

cas pecunias conuerteret, tandem in tempe-
nocte aulae Proceres conuocari iussit, iisque pe-
cunias omnes dono dedit, his verbis: Vos hinc au-
ro onusti vigilantes abite: ego porro curatum
meum, secure dormiam. Ecce aurum animi car-
fex. AEn. Syl. lib. 4. de gestis Alphonfi.

23. Iacobus Almanfor Africa & Hispania Re-
patre admonitus, vt liberalitatem nonnullis
stringeret, quod, profusis & consumptis copiis
Princeps, etiamnum viuus, pro mortuo iudic-
tur. At mihi, inquit, auarus potius Princeps mo-
rtuus videtur, vt qui amicis omnibus destituit,
gloriam & inuisam plerisque, agat vitam. Et in
finem nati sunt Reges, alijs vt benefaciant, Deo
Creatorem imitantes, tam larga manu quibus
innumera beneficia hominibus dispensantem. De-
cebat etiam, vt ab Oceano, quo influunt riuus
exiunt flumina: ita subditorum in Principibus
lata bona, per liberalitatis riuulos in homines
bene meritos, aut beneficijs dignos, rursus
dispargenda.

24. Romanorum Principatu potitus Auer-
nus, magnates rogauit, quo pacto imperatum
esset, & eorum vnus respondit: Si Reip. vobis
ministrare volueris, auro & ferro munus tibi
oportebit: ac ferro quidem contra hostes vti, auro
vt obseruantes auro remunerari. Zonar. Prob-
tes tamen dant duntaxat bene meritis, &
cum modo: quia subita & nimia lar-
gitionis comes est poenitentia.

Plin. lib. 7. epist.